

KESKUSKAUPPAKAMARI
Tilintarkastuslautakunta

KERTOMUS KESKUSKAUPPAKAMARIN TILINTARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINNASTA VUONNA 2010

Yleistä Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA) hyväksyy KHT-tilintarkastajat ja KHT-yhteisöt. TILA valvoo niiden toimintaa ja hyväksymisedellytysten säilymistä sekä pitää tilintarkastajarekisteriä. TILA ohjaa ja kehittää hyväksymiseen sekä valvontaan liittyvää sääntelyä ja menettelyä. TILA järjestää vuosittain KHT- ja HTM-tutkinnot. Keskuskauppakamarin tilintarkastusyksikkö toimii TILAn sihteeristönä.

Tilintarkastuslautakunta

TILAn valvonnassa oli 3.1.2011 tilintarkastuslain 37 §:n mukaisesti pitämäänsä tilintarkastajarekisteriin merkityt 745 KHT-tilintarkastajaa ja 43 KHT-yhteisöä sekä kauppakamarien tilintarkastusvaliokuntien valvonnassa 694 HTM-tilintarkastajaa ja 34 HTM-yhteisöä.

TILAn jäseninä olivat liitteessä 1 mainitut henkilöt.

TILAn sihteereinä toimivat:

Pääsihteeri Pasi Horsmanheimo, Keskuskauppakamari
Lakimies Risto Ruuska, Keskuskauppakamari
Laadunvarmistuksen johtaja Kari Vainio, Keskuskauppakamari
Laadunvarmistuksen asiantuntija Anja Ilkko-Virtanen, Keskuskauppakamari
Laskentatoimen asiantuntija Tuomas Leino, Keskuskauppakamari
Suunnittelija Annika Mäki, Keskuskauppakamari
Suunnittelija Heidi Haukkala, Keskuskauppakamari

TILA kokoontui vuoden 2010 aikana 12 kertaa

Tilintarkastuksen laadunvarmistus

Laadunvarmistuksen valvonnan painopiste on yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastajissa. Näitä ovat Suomessa ensisijaisesti KHT-yhteisöt, joiden laaduntarkastukset tekevät TILAn laadunvarmistusryhmän päätoimiset työntekijät. Vuonna 2010 panostettiin ennaltaehkäisevän valvonnan resurssien vahvistamiseen.

Laaduntarkastukset käynnistettiin kahden KHT-yhteisön laaduntarkastuskäynneillä vuoden 2009 lopussa. Ensimmäisten laaduntarkastusten raportit käsiteltiin ja vahvistettiin TILAssa keväällä 2010. KHT-yhteisöt tekevät toimenpidesuunnitelman esitettyjen havaintojen huomioimiseksi ja TILAn laadunvarmistusryhmä seuraa toimien toteuttamista. Laaduntarkastuksia jatkettiin syksyllä kolmen KHT-yhteisön laaduntarkastuskäynneillä. Vuoden lopussa syvennettiin yhteistyötä Finanssi- valvonnan kanssa siten, että FIVAn tilinpäätösvalvonnan havaintoja käytetään laaduntarkastuksen kohteiden riskiperusteisessa valinnassa.

TILAn laadunvarmistusryhmän resursseja vahvistettiin kolmen uuden laadunvarmistuksen asiantuntijan rekrytoinnilla. Asiantuntijoiden tehtäviin kuuluu KHT-yhteisöjen laadunvarmistuksen lisäksi yksin toimivien tilintarkastajien laadun-

tarkastusten valvonta ja ohjaaminen, osallistuminen kansainväliseen valvontayhteistyöhön sekä laadun kriteereiden ja hyvän tilintarkastustavan kehittäminen Suomessa.

Resurssien vahvistumisen myötä laaduntarkastukset voidaan aloittaa myös suuremmissa tilintarkastusyhteisöissä vuoden 2012 loppuun mennessä. Tämän jälkeen TILA arvioi toimintatapoja ja resursseja uudelleen. Resurssien vahvistamisen tavoitteena on ollut turvata uskottava, riippumaton ja riittävän tehokas laadunvarmistuksen valvonta erityisesti yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen tilintarkastuksissa.

Kansainvälinen yhteistyö

TILA järjesti toukokuussa pohjoismaisten tilintarkastusalaa valvovien toimielinten edustajien kokouksen Helsingissä. Kokouksen pääteemoja olivat tutkimus, koulutus ja tilintarkastusalan toiminnan valvonta.

TILAn edustaja osallistui komission eurooppalaisten tilintarkastusalan valvojien yhteistyöelimen European Group of Auditors' Oversight Bodiesin (EGAOB) ja sen työryhmien kokouksiin Brysselissä. Keskeisiä teemoja olivat yhteistyösuhteiden luominen kolmansien maiden valvontaviranomaisiin ja EGAOB:n rakenneuudistuksen valmistelu.

TILAn edustajat osallistuivat maaliskuussa Abu Dhabissa ja syyskuussa Madridissa järjestettyihin kansainvälisen tilintarkastusalan valvontaviranomaisten yhteistyöfoorumiin International Forum of Independent Audit Regulatorsin (IFIAR) kokouksiin ja helmikuussa Pariisissa järjestettyyn tarkastustyöpajaan. Keskeisiä teemoja IFIAR:n kokouksissa olivat vuoropuhelu kansainvälisten tilintarkastusketjujen ja muiden sidosryhmien kanssa, IFIAR:n toimintaa koskevien periaatteiden kehittäminen sekä tilintarkastusmarkkinoiden seuranta ja talouden vaikutusten arviointi tilintarkastukseen. Tilintarkastuksen laadunvarmistus on yksi IFIAR:n toiminnan painopisteistä.

TILAn puheenjohtaja ja pääsihteeri tapasivat USA:n valvontaviranomaisen Public Company Accounting Oversight Boardin (PCAOB) edustajia Brysselissä helmikuussa. Keskustelut liittyivät suunniteltuihin yhteisiin laaduntarkastuksiin suomalaisissa KHT-yhteisöissä, jotka ovat rekisteröityneet PCAOB:ssa. Loppukesällä USA:ssa ja EU:ssa tehdyt lainsäädäntömuutokset loivat uusia edellytyksiä laaduntarkastusyhteistyölle.

TILAn laadunvarmistuksen johtaja osallistui marraskuussa USA:n tilintarkastusalan valvontaelimen PCAOB:n seminaariin Washington DC:ssä.

Tilintarkastusalan kehittäminen

TILA antoi työ- ja elinkeinoministeriölle lausunnon professori Edward Anderssonin tammikuussa julkaistuun raporttiin tilintarkastajajärjestelmän uudistamisesta. TILA piti raportin kehittämisehdotuksia, kuten hyväksymisvaatimusten yhtenäistämistä ja hyväksytyjen tilintarkastajien valvonnan keskittämistä, pääasiallisesti hyvinä ja perusteltuina.

TILA järjesti yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Aalto-yliopiston kauppa- korkeakoulun kanssa toukokuussa seminaarin tilintarkastuksen tieteellisestä tutkimuksesta ja opetuksesta Suomessa.

Euroopan komissio julkaisi lokakuussa vihreän kirjan, jossa käsitellään tilintarkastus-alaa ja sen vaikutusta finanssikriisin syntyyn sekä esitetään vaihtoehtoja alan sääntelyn ja valvonnan tehostamiseksi.

Tutkinta-asiat

Vuonna 2010 TILA käsitteli seitsemän KHT-tilintarkastajia ja KHT-yhteisöjä koskevaa tutkinta-asiaa, joista viisi oli tullut käsittelyyn kantelun johdosta ja kaksi TILAn omasta aloitteesta. Yksi tutkinta-asia johti varoituksen antamiseen KHT-tilintarkastajalle ja kaksi tutkinta-asiaa johtivat huomautukseen KHT-tilintarkastajalle. Lisäksi TILA teki yhden esityksen valtion tilintarkastuslautakunnalle KHT-tilintarkastajan hyväksymisen peruuttamiseksi. Kolmen tutkinta-asian käsittely oli TILAssa kesken vuoden 2010 päättyessä. TILA päätti vuonna 2010 jättää tutkimatta yhteensä 18 kantelua ja oma-aloitteista valvonta-asiaa.

Viestinnän kehittäminen

TILA on kiinnittänyt huomiota viestinnän kehittämiseen. TILAn sihteeristö sai tehtäväkseen uudistaa TILAn verkkosivut. Tavoitteena on verkkosivujen käytettävyyden ja luettavuuden parantaminen. Uudistusprojekti aloitettiin loppuvuodesta 2010 ja uudistettujen verkkosivujen on tarkoitus valmistua kesän 2011 aikana. TILAn tiedottamisen ja kansainvälisen kuvan kannalta verkkosivut ovat merkittävä viestintäkanava.

Toiminnan suunnittelu

TILAn tilintarkastusasetuksen mukaiset työsuunnitelma ja työjärjestys sekä strategia on julkaistu TILAn Internet-sivuilla.

LIITELUETTELO

1. Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta vuonna 2010
2. HTM-tilintarkastajien ja yhteisöjen lukumäärä 3.1.2011
3. TILAn toiminnan tuotot ja kulut
4. Vuoden 2010 KHT-tutkinnossa ja KHT-tilintarkastajiksi hyväksytyt sekä vuoden 2010 HTM-tutkinnossa hyväksytyt
5. Tilasto Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan vuosina 1991-2010 päättämistä tutkinta-asioista
6. TILAn sihteeristön toiminta (organisaatiokaavio)

KESKUSKAUPPAKAMARIN TILINTARKASTUSLAUTAKUNTA 2010**Puheenjohtaja:**

Asianajaja Antti Heikinheimo
Asianajotoimisto Hannes Snellman Oy

Varapuheenjohtaja:

Professori Risto Nuolimaa
Tampereen yliopisto

Jäsenet:**Tilintarkastusalan tutkimus- ja opetustoiminta sekä alan oikeudellinen asiantuntemus:**

Professori Pontus Troberg
Helsingin kauppakorkeakoulu

Ma. professori Lasse Niemi
Helsingin kauppakorkeakoulu

Professori Eva Liljeblom
Svenska handelshögskolan

Professori Minna Martikainen
Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Partner Manne Airaksinen
Roschier Asianajotoimisto
– Roschier Advokatbyrå Ab

Asiantuntija Hannu Ylänen
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Elinkeinoelämä:

President & CEO Jyri Luomakoski
Uponor Oyj

Toimitusjohtaja Markku Talonen
Endemic Oy

Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO Arja Talma
Kesko Oyj

Johtaja, CFO Tuija Soanjärvi
Itella Oyj

Talous- ja rahoitusjohtaja Jouni Grönroos
Rapala VMC Oyj

KTM Markku Rönkkö
HRPM-Investing Oy

Hyväksytyt tilintarkastajat:

KHT Reino Tikkanen
KPMG Oy Ab

KHT Kari Lydman
PricewaterhouseCoopers Oy

KHT Tuija Korpelainen
Ernst & Young Oy

KHT Tuomo Vesanen
Deloitte & Touche Oy

HTM Alpo Salonen
Lahti Energia Oy

HTM Päivi Sten
Tilimerkono Oy

Työ- ja elinkeinoministeriö:

Hallitusneuvos Marja-Leena Rinkineva
Työ- ja elinkeinoministeriö

Hallitussihteeri Sanna Alakare
31.3.2010 saakka
Työ- ja elinkeinoministeriö

Neuvotteleva virkamies Mika Björklund
27.5.2010 lukien
Työ- ja elinkeinoministeriö

Hallitussihteeri Armi Taipale
Valtiovarainministeriö

Johtava tilinpäätösasiantuntija Tiina Visakorpi
Finanssivalvonta

Budjettineuvos Elina Selinheimo
Valtiovarainministeriö

Tilinpäätösasiantuntija Liisa Tojkander
Finanssivalvonta

Tilintarkastus

**HTM-TILINTARKASTAJIEN JA HTM-YHTEISÖJEN LUKUMÄÄRÄ
KAUPPAKAMAREITTAIN 3.1.2011**

(edellisen vuoden lukumäärä suluisissa)

KAUPPAKAMARI	HTM-TILINTARKASTAJAT		HTM-YHTEISÖT	
Ahvenanmaa	10	(10)	1	(1)
Etelä-Karjala	17	(16)	0	(0)
Etelä-Pohjanmaa	35	(35)	1	(0)
Etelä-Savo	13	(14)	2	(2)
Helsingin seutu	180	(189)	12	(11)
Häme	43	(48)	0	(0)
Keski-Suomi	22	(27)	3	(3)
Kuopio	29	(30)	0	(0)
Kymenlaakso	25	(27)	2	(2)
Lappi	25	(24)	2	(2)
Länsi-Uusimaa	10	(11)	0	(0)
Oulu	44	(43)	0	(1)
Pohjanmaa	42	(45)	1	(1)
Pohjois-Karjala	15	(18)	2	(2)
Rauma	2	(2)	0	(0)
Riihimäki-Hyvinkää	13	(13)	0	(0)
Satakunta	33	(32)	0	(1)
Tampere	89	(84)	7	(5)
Turku	47	(49)	1	(0)
	694	717	34	(31)

TILAN TOIMINNAN TUOTOT JA KULUT

	2010	2009
Tuotot:		
KHT- ja HTM-maksut	781 661	760 689
KHT- ja HTM-tutkinnot	121 735	123 675
Laadunvarmistus	444 790	419 851
Muut tuotot	2 219	1 607
Tuotot yhteensä	<u>1 350 405</u>	<u>1 305 821</u>
Kulut:		
Henkilöstökulut	944 954	753 126
Toimisto- ja muut kulut	335 917	312 680
Vuokrat	55 769	55 092
Kulut yhteensä	<u>1 336 640</u>	<u>1 120 898</u>

TILINTARKASTUSLAUTAKUNTA HYVÄKSYI 48 UUTTA KHT-TILINTARKASTAJAA

KHT-tutkinnoissa 2010 hyväksytyt:

	Sukunimi	Etunimi	Paikkakunta
1	Etelämäki	Timo	Helsinki
2	Haataja	Teemu Tapani	Espoo
3	Hagman	Kim Kaarlo Olavi	Helsinki
4	Halonen	Toni Johannes Karinpoika	Turku
5	Heikkilä	Juuso Tapio	Helsinki
6	Huuskonen	Juha Pekka	Tuusula
7	Ilmolahti	Joonas Rudolf	Espoo
8	Jaatinen	Teemu Juhani	Helsinki
9	Juth	Henrik Ulf Einar	Espoo
10	Jylhä	Nina Kristiina	Lapua
11	Jåfs	Hans Jan Anders	Vöyri
12	Koskinen	Jaana Maria	Turku
13	Kovanen	Jenni Hanna Annukka	Laukaa
14	Kujala	Ilkka Kristian	Vantaa
15	Kuutti	Ismo Sakari	Espoo
16	Lahtinen	Erkki Ilmari	Helsinki
17	Lehtonen	Janne Tapio	Turku
18	Luoma	Jussi Väinö Valtteri	Tampere
19	Maarala	Henry Johannes Kullervo	Turku
20	Mattsson	Anders Mikael	Pietarsaari
21	Mattsson	David	Maarhamina
22	Mikkola	Jutta Marjukka	Helsinki
23	Mustonen	Ilkka Taneli	Helsinki
24	Mäenpää	Taru Annele	Helsinki
25	Mäkikangas	Liisa Kaarina	Kaarina
26	Määttä	Jenny Maria	Helsinki
27	Ojala	Sari Annikki	Nurmijärvi
28	Paasovaara	Marko Petteri	Oulu
29	Paukku	Tero Heikki	Helsinki
30	Perez	Anu Elina	Turku
31	Rask	Jenna Melina	Porvoo
32	Reijonen	Raili Kaarina	Helsinki
33	Ristimäki	Antti Kalle Jalmari	Espoo
34	Rusanen	Esa Antero	Vantaa
35	Schwartz	Katri Tuulikki Kaarina	Helsinki
36	Schönberg	Sampo Samuli	Helsinki
37	Siuko	Tuija Kaarina	Ylöjärvi
38	Smedberg	Jenni Elina	Kerava
39	Suonsivu	Suvi Maria	Espoo
40	Sutinen	Teija Anneli	Kouvola

41	Svensk	Mia Susanna	Lappeenranta
42	Toivonen	Kari Matti	Hämeenlinna
43	Tuomaala	Lauri Juhani	Helsinki
44	Tuuva	Pasi Kalevi	Espoo
45	Vairimaa	Ilkka Erkki Emil	Hyvinkää
46	Vaskela	Riina Karoliina	Helsinki
47	Viitanen	Jussi Oskari	Turku
48	Wetterstein	Robert Leonard	Turku

VUODEN 2010 HTM-TUTKINNOSSA HYVÄKSYTTIIN 23 KOKELASTA

HTM-tutkinnossa 2010 hyväksytyt:

Nimi	Kauppakamarin TIVA
1 Dückstein Simon	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
2 Haapahuhta Piritta Anneli	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
3 Heinonen Matti Tapani	Helsingin seutu ja Häme
4 Hurskainen Virpi Anneli	Itä-Suomi
5 Kempainen Mika Tuomas	Oulu
6 Kirvesoja Outi Anneli	Oulu
7 Klemetti Pekka Elias	Helsingin seutu ja Häme
8 Koskiniemi Tuomas Juhana	Helsingin seutu ja Häme
9 Kuhanen Hanna Pauliina	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
10 Mahlberg Tuula Riitta	Turku
11 Murto Tommi Tapani	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
12 Mäkelä Sari Hannele	Helsingin seutu ja Häme
13 Nikkola Minna Helena	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
14 Ollila Päivi Maarit	Helsingin seutu ja Häme
15 Pilvi Marika Helena	Riihimäki-Hyvinkää
16 Puisto Maria Johanna Hillevi	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
17 Pöntinen Marko Sakari	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
18 Rosenberg Tom Kristian Viktor	Pohjanmaa
19 Salli Janne Mikael	Etelä-Pohjanmaa ja Tampere
20 Salminen Juha-Matti	Turku
21 Tapaninen Matti Olavi	Oulu
22 Tikanoja Jaana Maarit	Kymenlaakso
23 Östman Minnariitta Kaarina	Helsingin seutu ja Häme

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan vuosina 1991–2010 päättämät tutkinta-asiat

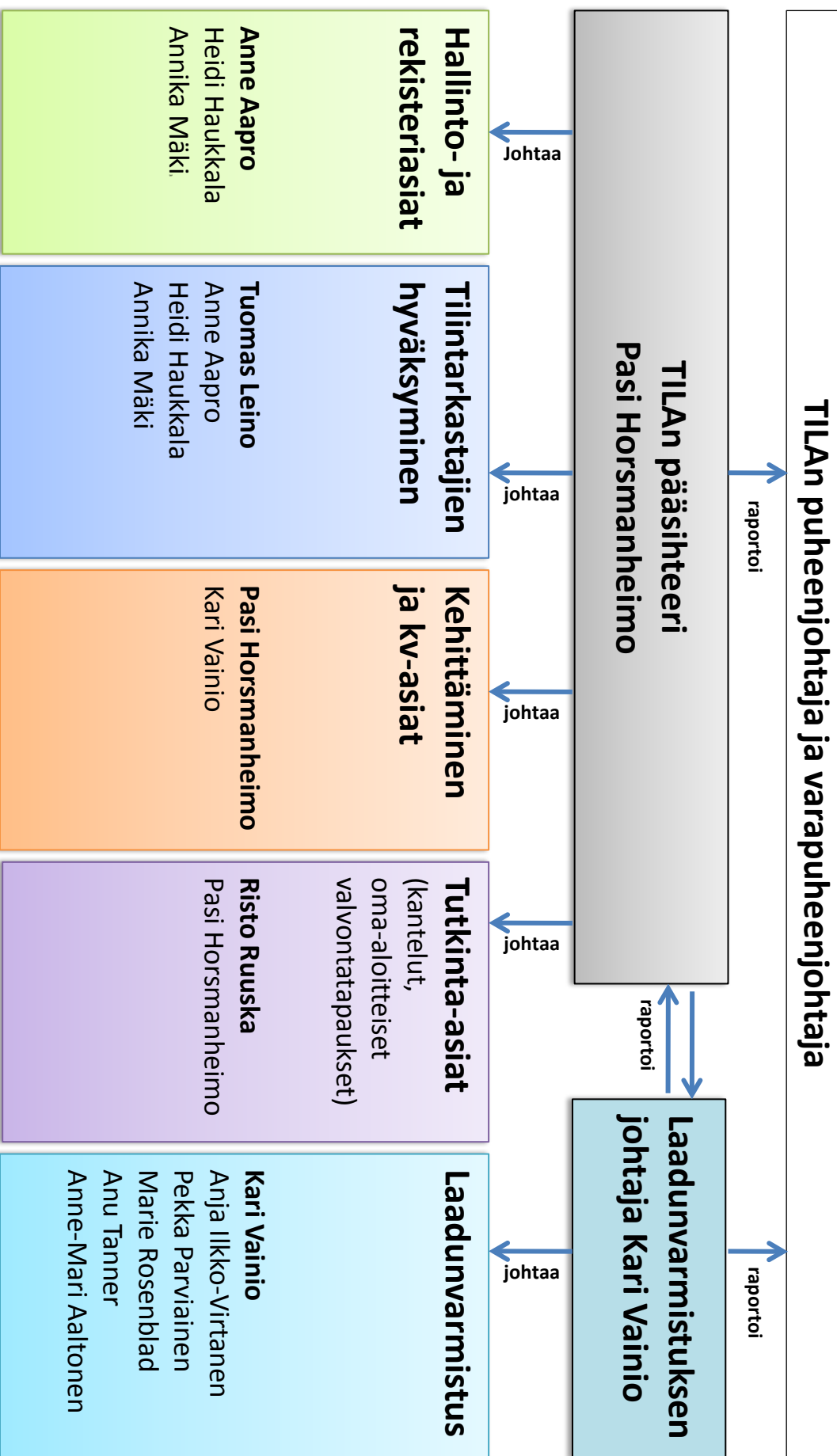
KHT-TUTKINTA-ASIOIDEN PÄÄTÖKSET TILA:ssa						
	Valvonnan peruste			Sanktiot ¹⁾		
	Kantelu	Muu	Yhteensä	Hyväksymisen peruuttaminen tai peruuttamisesitys ²⁾	Varoitus	Huomautus ³⁾
1991	10		10	0	0	3
1992	15	10	25	1	3	10
1993	9	2	11	0	1	5
1994	14	2	16	0	5	2
1995	17		17	0	4	4
1996	16	13 ⁴⁾	29	10	10	2
1997	15	3 ⁵⁾	18	1	1	6
1998	17	1	18	0	0	3
1999	13	2	15	0	4	0
2000	7	3	10	0	3	5
2001	8	1	9	0	1	0
2002	10	1	11	0	1	0
2003	7	1	8	1	2	3
2004	2		2	0	2	0
2005	4	2	6	0	1	3
2006	2	2 ⁶⁾	4	0	3	0
2007	3		3	0	0	0
2008	5	3 ⁷⁾	8	0	3	2
2009	8	1 ⁸⁾	9	0	0	0
2010	6	2 ⁹⁾	8	1	1	2

- 1) Samassa valvonta-asiassa on voitu antaa useita sanktioita. Vuonna 1991 TILA palautti yhden asian ja vuonna 1993 kaksi asiaa tilintarkastusvaliokunnille käsiteltäväksi uudelleen.
- 2) Vuodesta 1995 lähtien TIVA on tehnyt TILA:lle esityksen tilintarkastajan hyväksymisen peruuttamiseksi. TILA tekee VALA:lle esityksen tilintarkastajan hyväksymisen peruuttamiseksi. Tilintarkastuslain mukaan hyväksymisen peruuttamisesta päättää VALA.
- 3) Huomautussanktioiden lukumääriin sisältyvät vuosina 1991–1992 annetut muistutussanktiot, yhteensä 7 kpl. Muistutus-sanktio poistettiin Keskuskauppakamarin 13.12.1990 vahvistamalla tilintarkastajasäännöillä. Sen tilalle tulivat nykyisistä sanktioista varoitus ja huomautus. Muistutussanktiota on sovellettu, jos sääntöjen vastainen toiminta on tapahtunut ennen 1.1.1991.
- 4) Lukuun sisältyy 10 TILA:n tekemää esitystä KHT-tilintarkastajan hyväksymisen peruuttamiseksi.
- 5) Lukuun sisältyy yksi TILA:n tekemä esitys KHT-tilintarkastajan hyväksymisen peruuttamiseksi.
- 6) Lukuun sisältyy yksi TILA:n suoraan HTM-tilintarkastajaan kohdistama valvonta-asia.
- 7) Lisäksi viiden valvonta-asian käsittely oli vuoden 2008 lopussa kesken.
- 8) Lisäksi kahden valvonta-asian käsittely oli vuoden 2009 lopussa kesken.
- 9) Lisäksi kolmen valvonta-asian käsittely oli vuoden 2010 lopussa kesken.

TILAn sihteeristön toiminta

Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA)

LIITE 6

Tilintarkastusyksikkö = TILAn sihteeristö